

MAGAZIN

cultural-istoric și de informație

REVISTĂ A ROMÂNILOR DE PRETUTINDENI

Director: Vasile TODI

Redactor-șef: Ștefan TARJOC

*Au fost odată, în țara asta,
Oameni...*

„La Seghedin, în închisoare, unde ispășeam o pedeapsa unghurească, acolo l-am văzut ultima oară. I s-a părut că, între zidurile reci ale unei singurătăți nedorite, trebuie să-mi trimită cât mai multe semne din dragostea cu care m-a învrednicit. Când o carte poștală cu slova lui minunată, când o telegramă, când un pachet cu cărți nemțești venea zi de zi să-mi aducă mângâiere și să-mi alunge urâtul.

Într-o seară, s-a socotit că pacea de după zăbrele cere mai mult și-a plecat din Berlin la Seghedin...

Nu voi uita niciodată dimineața aceea de martie. Sergentul ungar mi-a intrat în cameră cu fața radioasă:

— Aveți o vizită !

— Cine ?

— Nu știu. Un străin. O cam rupe pe unghurește. Vine de departe. Trebuie să fie însă un mare boier că ne-a miluit pe toți. E un om tare cumsecade, mi-a mângâiat pe frunte amândoi nepoții când i-am descuiat poarta... I-a întrebat cum îi cheamă și le-a dat câte o coroană.

Nu-mi puteam da seama cine e nobilul senior răătăcitor la Seghedin.

*„Povara recunoștinței
este mai grea
decât povara urii.”*

Paul Anghel

M-am ridicat în pripă și-am plecat spre odaia posomorită din fundul coridorului unde primeam oaspeții. Când deschid ușa mă ia în brațe și mă sărută pe amândoi obrazii nenea Iancu Caragiale...

Octavian GOGA
(continuare la pag. a 2-a)

Să înviem
prin credință

Dacă noi credincioșii nu vom fi în stare să arătăm prin faptele noastre că ne-am ridicat din mormântul păcatelor „înviind prin credință împreună cu Hristos Iisus”, atunci cu adevărat deșartă este și „predica noastră” și „credința voastră”.

Învierea aceasta, precum ne învață atât de lămurit dumnezeiescul Pavel, înseamnă că în locul „omului cel vechi” al păcatului, noi punem pe „omul cel nou” renăscut întru Hristos. „Omul nostru cel vechi” trebuie să-l lăsăm să se răstignească cu El, pentru ca să se nimicească păcatul, „așa încât să nu mai fim robii păcatului, fiindcă cine a murit este slobod de păcat. Și dacă am murit împreună cu Hristos, credem că vom și viețui împreună cu El, știind cum că Hristos, după ce a înviat din morți, nu mai moare. Moartea nu mai are stăpânire peste El. Căci, cu moartea lui, a murit păcatului; iar cu viața lui viețuiește lui Dumnezeu”.

✠ NICOLAE
Mitropolitul Banatului

romanețe cu autori uitați

Dorurile mele

Frumoasa mea cu ochii verzi

Dorurile mele
N-au întruchipare;
Dorurile mele-s
Frunze pe cărare,
Spulberate și strivite frunze pe
cărare...

În zadar le caut
Visurile mele,
Strălucita salbă,

Salbă de mărgele,
Minunată și pierdută salbă de
mărgele...

Tot ce-mi țese noaptea,
Zorile-mi destramă!
Ni s-a dus norocul...
Nu-l mai plânge, mamă!
La icoana Preacuratei nu-l mai plânge,
mamă!

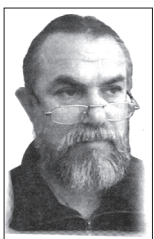
Octavian GOGA

Frumoasa mea cu ochii verzi
Ca două mistice smaralde,
Te duci spre alte țări mai calde
Melancolia să ți-o pierzi!
Dar, dacă vrei să mă dezmierzi,
Mai fă o dată să mă scalde

Priviri din ochii tăi cei verzi
Ca două mistice smaralde!
Veni-vor mulți să-ți spuie-n versuri
Că te iubesc, și cum, și cât:
Vor spune-o mai frumos ca mine,
Dar nu te vor iubi atât!

Cincinat PAVELESCU

O ÎNȘELĂTOARE FAȚĂ A UNIVERSALITĂȚII

Ca și comnismul, însă, glo-balizarea ar putea deveni o înșelătoare față a universalității.

În timp ce pare că-i unește pe oameni, în exterior sau că le favorizează apropierea reciprocă, eliminând barierele despărțitoare dintre ei, în realitate ea ar putea duce, prin anumite nechibzuințe, la transformarea popoarelor în mase de indivizi, la nivelarea culturilor, la amestecul religiilor, la omogenizarea înfățișării și comportamentului oamenilor.

Punctul culminant al acestui proces negativ ar putea să ducă la anihilarea omului, ca persoană, și chiar a adevărului însuși despre persoană.

Această mutilare, dacă Dumnezeu ar îngădui-o și dacă artizanii proiectului nu se vor strădui s-o evite, s-ar putea produce într-adevăr la două niveluri: la nivel religios - mai

precis la cel teologic, de unde provine și pe care se fundamentează adevărul persoanei; și la nivel antropologic, unde se reflectă și se repetă acest adevăr cu fiecare

om, în calitatea lui de ființă creată „după Chipul lui Dumnezeu”, chemată la asemănarea cu EL.

Este limpede că o societate mondială nu se va putea constitui

prin omogenizarea oamenilor, ci numai prin înălțarea lor la demnitatea persoanei.

Orice altă încercare va duce mai curând sau mai târziu, nu doar la dezamăgire, ci și la anomalii dureroase.

Societatea omenească poate fi adevărată și progresivă numai în calitatea ei de societate a unor persoane irepetabile și animate de un duh universal.

Universalitatea autentică, însă, o reprezintă doar Hristos! Omul cel nou. Noul Adam! Fiindcă doar El restaurează năruirile neamului omenească, stricăciunile toate și toate prejudiciile create de vechiul Adam.

Hristos, ca Adam cel nou, determină noua fire omenească!

Biserica, Trupul lui Hristos, este singura care poate unifica lumea și, sfințind-o, să o universalizeze prin unirea cu Dumnezeu.

Corneliu Ciomâzga
(continuare în pag. a 2-a)

Forme de îngeri...

ANUL XIII
Nr. 11 (165)

NOIEMBRIE
BRUMAR

ADRESA INTERNET
http://www.magazinmr.uv.ro
e-mail: magazinmr@yahoo.com

ISSN:
1453-2700

2007

Au fost odată, în țara asta, Oamenii...

(urmare din pag. 1)

— Am venit, băiete, am venit să văd cum o duci aici la pension... Nu ți-am spus eu să te astâmperi... Ai? Și, privindu-mă pe sub ochelari, mă cerceta de sus până jos. Ian' ridică mâinile să văd urmele lanțurilor... Săracu de tine... Uite, ți-am adus niște merinde și două sticle de șampanie să le bem noi laolaltă aici în Kecskemet, la magyar kiralyi allamfogbaz, mă rog frumos...

Nenea Iancu era mai tânăr ca oricând. Se plimba de-a lungul odăii, cu pași lungi, se oprea câteodată, își potrivea ochelarii de după care strălucea același neastâmpăr al ochilor cu sclipiri de oțel și vorba lui era vechea împletitură de fulgere care cădea tumultuos ca totdeauna.

Goga îl vedea pentru ultima dată, căci Caragiale va muri în 1912.

În vremea șederii în temnița din Seghedin, Goga va scrie rascolitoarea și semnificativa Poet, care, dincolo de amărăciunea vizibilă, exprimă o justificată și neștirbită demnitate:

Primarul Seghedinului îi cere poetului închis un autograf. Ca răspuns, Goga îi traduce în românește o poezie de Petofi, „care era o apoteoză a libertății”. (V.T.)

Cînd l-au închis după zăbrele
Și paznicii l-au petrecut,
L-au despuiat de toate cele
De tot sărmanul lui avut...

L-au dus așa-ntre răzvrățiții
De după zidul fără glas.
Dar și-au uitat nenorociții
Că gândurile i-au rămas.

Nebănuitul lor tezaur
Nebunii-ntregi i l-au lăsat,
Și-n giulgiul lor, tivit cu aur
El suflitul și-a-mpresurat.

Zadarnic bate din aripă
Și-n goană moartea-i da fiori,
Zadarnic huhurezii țipa
Din turla negrei închisori.

În mândră vrajă se desfată
Ungheru-ngust și nevoias
Și-i o grădină fermecată
Chilia de pușcăriaș...

Iar dacă, tainic, cîte-o rază
Coboară tremurând pe pat,
Ea-nfiorată luminează
În visul unui împărat...

GURA PRESEI ROMÂNEȘTI

„Suntem o țară nenorocită de gazetari cu nenorociți gazetari care sunt orice.”

Eugen Ionescu

„Huiduma“

„Am văzut-o, vineri, la TVR, într-un videoclip electoral, pe huiduma aia urită de Renate Weber giucînd la horă (?!), ca o țarancă neaoșă. Că ea e țigancă, corcită cu săsoaică, n-are prea mare importanță - am întâlnit exemplare-minunate, ilustrînd fenomenul de metisaj. Numai că fosta nevastă de ofițer de Securitate e o prefăcută dezgustătoare, care a supt bani grei (alții zic că și altceva) de la teroristul internațional Soroș. Ascultă, fă, **Webăroaico-Some-roaico**, n-ai decît să te prefaci cît vrei și să spionezi în favoarea cui te plătește, ca pe o prostituată bătrînă, dar te sfătuim un lucru: lasă hora românească în pace, nu te mai da țărăncuță din tablourile lui Nicolae Grigorescu, fiindcă nu te prinde, ești urită-n draci și n-ai nimic comun cu folclorul nostru. Cît despre PNL-ul care a pus-o cap de listă la alegerile pentru Parlamentul European, ce să mai zicem, mai bine o pune capră.”

„România Mare”, nr. 903

„Asta e o întrebare“

„Cu o discriminare evidentă - excepție făcînd doar 2-3 preoți catolici - tunurile CNSAS stau îndreptate spre BOR. Nu tu un penticostal, un iehovist, cît de

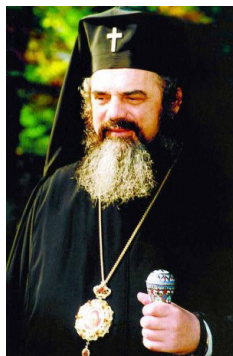
mici, deși aceștia umblau din casă-n casă, să facă prozeliți, mai ceva ca sectoristul, fiind mult mai ușor de șantajat de Securitate. Cînd CNSAS vorbește de preoți, vorbește doar de cei ortodocși, dintr-o dorință, a naibii, de a pune semnul de egalitate între preotul BOR și turnătorul la Securitate. Cum de nu răzbate Patriarhul Daniel să țină piept acestui tir încrucișat, precum odinioară, izbutea Teocist? Asta e o întrebare.”

„Ziua”, Bogdan Comaroni

Vorbe grele

„Inspectoratul de Poliție Timiș seamănă tot mai mult cu o curvă de lux, dezorientată și accesibilă doar pe valută forte. Toată lumea se îngheșuie să o încalece, cel puțin o tură, pentru a-și satisface orgoliile masculine. Certamente, au fost și vremuri cînd IPJ Timiș a fost fată mare. Asta, până la intervenția clasei politice, care a pus mai presus simpatiile doctrinare ale candidaților în detrimentul profesionalismului comunicării și al bunului simț”.

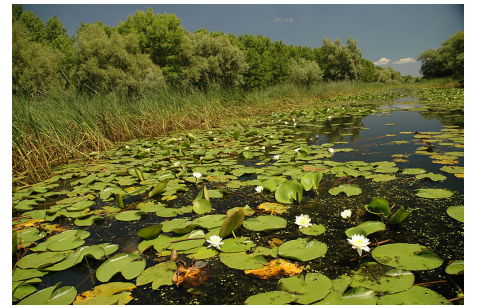
„Cronica de Sud-Vest”, nr. 75

O poveste din Balta Brăilei

Ami plac bătrânii care știu să-și povestească întâmplări existențiale. Lângă ei simți că trăiești o altă viață. Sunt captivanți, nu obosești ascultându-i pentru că vin cu tot felul de amănunte picante, au timp să intre în detalii, cuvântul lor are ceva divin și chipurile lor au întipărit pe ele un fel de înțelepciune a cuvântului. Te țin lângă ei cu forța pe care le-a dat-o viața, de la bătrâni înveți să valorifici mai înțelept timpul.

Într-un început de toamnă am cunoscut un bătrîn care făcuse pușcărie pe vremea comunismului, l-am cunoscut mulțumită lui maică-mea, mergeam la soția lui bolnavă de inimă și puțin ipohondrică. Cu greu se mișca din pat. Am fost binecuvântat să ascult un bătrîn care a trăit o viață plină de întâmplări cu mult tâlc. Bătrînul meu drag făcuse șapte ani de carceră comunistă pentru că avusese tupeul să dea o palmă unei activiste comuniste din ilegalitate pe vremea regelui Minai, cînd era angajat în poliție. De fapt nu-i dăduse nici o palmă, nici nu o maltratase așa cum scria în dosarul de anchetă. Femeia era o pârâcioasă de care se foloseau organele de represiune comuniste pentru a închide pe cine pofteau. De la cei șapte ani s-a ales cu a arterită destul de gravă. Numai Domnul făcuse o minune cu picioarele lui și un doctor severinean, Neagoe. Fost deținut și el pentru că nu a vrut să plece la Moscova în vremea lui Dej. Dar nu despre asta vreau să scriu aici, ci despre o întâmplare pe care mi-a povestit-o de mai multe ori bătrînul. Toată povestea se petrecea la Balta Brăilei. Un grup de deținuți politici, printre care și prietenul meu, făcuseră grevă pentru o porție de apă. Era vară și primeau o cană de apă de un sfert de litru la șase ore. Munceau bieții oameni la tăiat de trestie și stuf mai bine de douăsprezece ore pe zi. Greva a ținut o jumătate de oră, în loc de o porție de apă au primit bătaie cruntă două ore. Bătrînul meu era cel mai

tânăr dintre cei care au avut curajul să-și ceară un drept normal, firese și a fost pedepsit cel mai drastic pentru că reprezenta viitorul nesupus tiparului comunist, îi ziceau gardienii, în timp ce-i dădeau picioare pe unde nimereau: „ce bă, te-o făcut mă-ta revoluționar?” După porția de bătaie severă, a primit șapte zile pedeapsă într-o celulă tip cavou în poziție verticală, la izolare și corecție. „În cele șapte zile, îmi spunea bătrînul, am supraviețuit cu ajutorul povestirilor de viață pe care le spunea fiecare condamnat și am reușit să supraviețuiesc retrîind întâmplările din viețile colegilor mei de suferință. Era un fel de perfuzie cu zile pline pentru a mai supraviețui. Așa am simțit că am în mine mai multă viață!” Cine mai crede astăzi astfel de întâmplări încărcate de suferință? Eu l-am crezut pe bătrîn și simt că mi-a dăruit, la rândul lui, mai multă viață ca să pot trece peste toate încercările.

De la bătrînii care au biruit viața și au puterea de a dăruia mai multă viață avem multe de învățat, pentru că cei mai mulți dintre tineri cedează prea repede, se plîng prea repede de cele mai mici încercări. Sunt oameni care au trecut prin școala suferinței cu demnitate și nu au renunțat nici cînd au suferit de foame, de sete, de epuizare fizică și de tot felul de boli pe care le aveau sau le căpătau în condițiile inumane la care erau condamnați. Pe ei să-i avem în față cînd ne confruntăm cu încercările și să îndrăznim să avem o picătură din tăria lor, Din răbdarea și dragostea lor, să spunem cum îmi spunea dragul meu bătrîn: „Pe cei care m-au chinuit și pe martora care a mințit i-am iertat, așa am protestat eu împotriva răutății lor”.

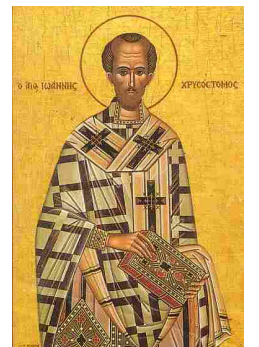
Marius NIȚOV

O ÎNȘELĂTOARE FAȚĂ A UNIVERSALITĂȚII

(urmare din pag. 1)

Adevărata universalitate se promovează numai prin oameni universali - cum afirmă profesorul Mantzaridis -, cu persoane care se apropie chenuțic, umilindu-se adică de bunăvoie, ca act de smerenie, aîdoma dragostei lui Dumnezeu pentru omul căzut în păcat, iertător față de întreaga lume, de întreaga omenire de-o ființă în totalitatea ei.

Sfântul Ioan Gură de Aur spune, în *Omilia la statui*, că ar fi de ajuns un singur om cu dorință fierbinte după Dumnezeu ca să îndrepte o întreagă cetate.

Caragiu "povestit" de Mihai Bandac

"Să nu-i iertăm morții nicicând că l-a răpit dintre noi"

Dacă ne gândim la Toma Caragiu, cred că nu-l putem asemăna cu prea mulți actori, nu numai de la noi din țară, ci, — o scriu cu toată convingerea, — din toată Europa. El a fost dintre cei foarte puțini, unul singur, care să cunoască piatra înțelepților, care să știe alchimia zămistirii aurului din lacrimi și zîmbete, printr-un imens umanism...

Sîntem cîțiva care purtăm titlul de artiști ai poporului! Dar la noi nu înseamnă decît o foarte onorantă distincție. El era singurul care umplea această noțiune de conținut. El, care era într-adevăr al poporului și într-atîta de artist, cum nu va mai fi multă vreme nimeni. O țară întreagă cutremurată a plătit cu lacrimi pentru darurile cîndva cu generozitate primite, sub formă de plîns și rîs, și noi toți, cei ce vin și cei ce ne ducem, pronunțîndu-i numele, ne exprimăm recunoștința și admirația. Nu vom uita nicicînd arta sa și nu-i vom ierta morții nicicînd că l-a răpit dintre noi.

Kovacs GYORGY

— Nimic despre pictură. Să fim atenți, aceasta e deviza interviului. Să vorbim despre Mihai Bandac, pictorul, din viața cea de toate zilele. Știți cum s-ar numi tema asta în interviurile romanțate ?

— Nu !

— Pasiunile lui Mihai Bandac.

— Asta ne-ar mai lipsi! Nu, vom vorbi despre Deltă.

— În București?

— Nu! Mergem la Portița și analizăm starea de fapt. Veți vedea ce înseamnă Delta pentru M.B.

— M. B. de la Mihai Bandac ori de la Mariana Brăescu ?

— Aveți dreptate, sîntem doi M.B. în acest interviu.

— Bine, mergem în Deltă. Ce luăm?

— Cort, vodcă, sac de dormit. Dealtfel eu am descoperit Delta din obligații studentești. Celebrele documentări din studenție. Îmi imaginam cu totul altfel Delta. Mohorîtă și ploioasă, stuf — adică o iarbă mai mare. M-am născut și am trăit la munte. Am descoperit Delta împreună cu colegii mei și de atunci m-am întors în fiecare an. Alții n-au mai revenit sau au revenit întîmplător. Unii au încercat să compare Delta națională cu alte vărsări și au uitat să revină la termenul întîi al comparației.

— Ați fost prieten cu Toma Caragiu. Cum era ?

— Normal. Un om normal. Glumea, dăruia, persifla, făcea farse, cînta. Cînta chiar ardelenește. La una din sacrele întîlniri, patronate de Toma, unde-și dădeau sufletul mondenii, încă de pe atunci frați Petreș precum și alți cetățeni incapabili de angoase la acele ore tîrzii de noapte, a trebuit să cobor la mașină în interesul barului. Ce mi-a fost dat să constat: o dramatică luptă între datorie și plăcere. Patrula de noapte, care înconjurase blocul, ezita să descindă la locul faptei înspre restabilirea ordinii publice. Primul adjunct al echipajului recunoscuse printre țipătorii vocea lui Toma. El se considera, dealtfel, maramureșean, pe strămoșii lui aromâni știindu-i coborîți prin trșumanță pînă în ținuturile Macedoniei.

— E celebră farsa pe care i-ați făcut-o lui Toma Caragiu și care, dealtfel, v-a și apropiat ?

— Celebri au rămas de-atunci, din '73, Crăcea de la stația de montă, și František, colegul venit la specializare. E drept, nici Toma nu mi-a rămas dator. Prima, „acțiunea loja”, a fost de fapt una dintre cele mai minunate farse la care am participat, chiar dacă în calitate de victimă. Deci, Toma mă invită ceremonios la premieră, îmi promite loja de onoare și îmi sugerează, ca un fel de condiție, să vin însoțit de o parteneră de talie europeană, de rangul unei loji zero, eventual ceva în sensul unei coperte din celebra serie „Vogue”. Nici o problemă, zis și făcut. În seara premierei, la braț cu „condiția”, și mai ales, cu o nouă expresie, determinată de înălțimea amețitoare de unde aveam să-mi privesc în curînd semenii, mă prezint la ușa teatrului: — Biletul, vă rog. / — Eu sînt tovarășul cu loja. / — Care lojă ? / Eu, cu voce fermă și joasă : — Zero, v-a informat tovarășul Caragiu. / Fii serios, tovarășu', îmi replică ea, deloc confidențial, dîndu-mă la o parte. Și pe fundalul general de recomandări care de care mai cordiale privitoare la civilizația spectatorului de teatru, recurg la unica soluție: îl caut pe Toma. La intrarea actorilor are loc o altă lungă, neplăcută și derutantă scenă cu un portar peltic și mai bîlbîit decît mine, care, exasperat, îl aduce pe marele actor din cabina de machiaj. Zîmbetul meu încrezător n-avea să dureze mult, căci a urmat catastrofa: — Cine îndrăznește să mă deranjeze, ce invitat, ce lojă ? Se așternu o tăcere insuportabilă în mijlocul căreia fiorosul protagonist îl avertiză pe director: — Este ultima dată cînd mai tolerez asemenea situații. Cer să fie aruncat în stradă turbulentul care a confundat cu altceva lăcașul de cultură ! Pînă să-mi revin și să găsesc, mai ales, o cît de firavă explicație față de domnișoara „Vogue”, monstrul sacru se întoarce: — Doamne, ce-mi văd ochii, Chiar marele maestru ! Oameni buni, tovarășii, voi știți pe cine avem printre noi ? Cine este dînsul ?! Ferească sfîntul ! Ce onoare ! În fața cui vom juca ! Maestre, vă așteaptă toată suflarea teatrului. De-abia ne stăpînim emoția. Încerc să bîngui ceva, nu mă lasă. — Directore, condu-i imediat pe maestrul și pe dînsa la lojă specială, știi dumneata. Respir oarecum ușurat, bine că

se sfîrșise și așa. Era doar o iluzie, farsa continua, celebra „lojă” avea să însemne o strapontină nenorocită și scîrțîitoare.

— Nu se știe cum a fost partenera, dar aventura chiar de talie europeană !

— Nu! Aventuri europene sută la sută au fost altele, eventual cînd am venit din Italia cu mașina fără carnet de conducere și fără actele mașinii.

— Nu se poate !

— Un intelectual nu minte niciodată. Vă povestesc foarte degajat pentru că am aflat la Ulan-Bator chiar de la ambasadorul nostru de pe atunci, spre stupefacția dar și spre liniștea mea, că relele pe care le-am comis și care meritau un număr mare de ani s-au prescris între timp. Deci, eram la Roma și după o expoziție, la Academia di Rumania, într-o conjunctură complet favorabilă am reușit să-mi cumpăr un Fiat 124. Drept este că am avut grijă să vin din țară cu 80 kg mălai, fasole și ceapă. Așa că mi-am păstrat și bursa, și două luni și jumătate am gătit în așa fel încît seara făceam un troc veritabil cu intelectuali veritabili aflați la Academie. Eu primeam bere și ofeream la schimb mîncare de coasă.

— Mîncare de coasă ?

— Iahnie de fasole cu mămăligă, reci. Deci, am cumpărat Fiatul, au început grijile. Grijă de hoși am rezolvat-o simplu. Nu mai dormeam în Academie, ci în mașină. Apoi, grijile repatrierii. Cum s-o aduc în țară ? Nu aveam nici o idee despre mașină, dar mă sprijinea în ale braconajului auto un tînar entuziast și el fără carnet. Pe scurt, așa am traversat trei țări, în timp ce făceam școala de șoferi pe cont propriu. Cui îi venea în cap să ne ceară carnetul, cînd noi conduceam o mașină cu număr de Roma, pe bord cu un telefon-jucărie instalat la modul serios, pe capotă cu o lanternă în culori cu lumini rotitoare, și pe față cu blazarea unui vechi conducător auto, înrăit în dure acțiuni de Hatari.

— Ce e „bandaciada” de toamnă ?

— Începe la 5 octombrie, ziua mea de naștere, și ține pînă pe 8 noiembrie. Participă, în majoritate, cetățeni invitați, la care se adaugă un procent de admiratori spontani și ad-hoc dintre care, nedezmințit, unsprezece dușmani.

— Și iarna ?

— Iarna e schiul. Schi și farse.

— Ce regretați cel mai mult în legătură cu Toma Caragiu ?

— Că n-am ajuns cu el în Deltă și în Maramureș. Ne propusesem, printre altele, să facem un film despre pictură. Ar fi fost o revelație.

— Ce ați fi vrut să-i arătați în Deltă ?

— El cunoștea Delta, desigur, dar așa fi vrut să-i arăt Delta „mea” așa cum am cunoscut-o în vremea studenției, la care mă întorc în fiecare an și pe care o descopăr de fiecare dată.

— Și în Maramureș ?

— Aș fi dorit să vedem împreună Maramureșul adevărat, nu cel turistic. Oașul care se retrage în fiecare an mai în sine, să „băgăm”, adică să tocim ceterași două nopți, să țipăm cu oșenii. Și de ce să nu cred că n-am fi întîlnit în drumul nostru pe marea cîntăreață de muzică bihoreană Viorica Flintașu, sora la fel de marelui poet Gheorghe Pituț, pe Valeria Peter-Predescu, Florica Ungur, Florica Bradu, Florica Bradu, Angela Buciu, Elena Jurjescu, Gheorghe Turda, Nicolae Sabău și, desigur, atîția alții, aflați sub înaltul semn moral al artei Lucreției Ciobanu.

— Și Fărcașu ? L-ați uitat pe Fărcașu !

— Nici vorba, el ne-ar fi așteptat pe Feleac, deasupra Clujului și al întregului Ardeal.

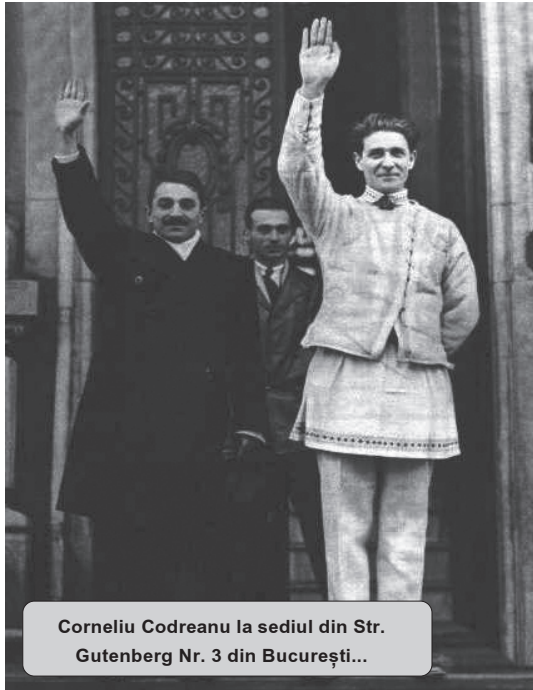
Mariana BRĂESCU

Mișcarea legionară română

Imediat înainte și imediat după căderea acelei dictaturi staliniste de tip ubuesc a lui Nicolae Ceaușescu, în presa franceză am putut citi articole dedicate istoriei României din secolul XX. Se făceau în ele sporadice referiri la un fenomen politico-religios care a lăsat urme adânci în istoria acestei țări, de la sfârșitul anilor '20 până în 1945» și chiar după aceea (până în zilele noastre, de fapt): Legiunea Arhanghelului Mihail, cunoscută în Europa occidentală mai ales sub denumirea de „Garda de Fier” sau de „Mișcarea Legionară Română”.

În Franța, fenomenul legionar este încă foarte puțin cunoscut, în timp ce, mai ales Italia și Statele Unite, acestui fenomen i-au fost consacrate numeroase studii.

Corneliu Codreanu la sediul din Str. Gutenberg Nr. 3 din București...

Cazul Franței este, sub acest raport, întrucâtva paradoxal, ținând cont că o imensă parte a emigranților români au venit să se instaleze, după 1945, în țara noastră, cea care, alături de Statele Unite și mai ales de Spania, a fost printre cele mai primitoare față de militanții legionari.

Chiar și azi, cititorul francez care ar dori să se informeze, dar care nu cunoaște româna - fiindu-i deci inaccesibile numeroasele publicații ale mediilor legionare din exil - este obligat să consulte două cărți demult depășite.

Ne referim, în primul rând, la cea a fraților Tharaud

autori de succes ai anilor '30 și colportori neoboșiți. Bine documentată și orientată istoricește, lucrarea lor este totuși strict jurnalistică, ca să nu spunem de-a dreptul superficială.

În al doilea rând, e opusculul scris de un militant al mișcării „franciste” a lui Marcel Bucard; apologetică, fără a fi mediocră, această carte poate fi comparată cu anumite studii cu caracter istoric și sociologic apărute în străinătate.

Chiar și acele cercuri politice franceze care, teoretic, ar fi trebuit să se intereseze îndeaproape de fenomenul legionar - și anume cercurile etichetate de „extremă dreaptă” și, printre acestea, mai cu seamă tendința catolică și contrarevoluționară - au arătat chestiunii doar o atenție marginală, care nu a depășit, în general, nivelul comemorării „hagiografice”.

Cu rare excepții - cum ar fi, desigur, cea a „tradiționalismului integral”, ce și-a arătat, mai ales prin revista „Totalite”, interesul față de Garda de Fier, folosindu-se de medierea lui Julius Evola, fără a uita valoroasele studii ale lui Faust Bradesco - fenomenul legionar n-a avut parte în Franța decât de vechea arie a calomniei: insistentă, repetitivă și în mod inevitabil plicticoasă. În eseu său, și mai cu seamă în

introducere, Claudio Mutti enumera mai multe „perle” ivite din

calomnie sau din ignoranța crasă, sau din amândouă deopotrivă, și

publicate în Italia. Pentru edificarea cititorului, iată și câteva apărute în Franța.

În cadrul unui articol ce rezuma cariera lui Ceaușescu, doi ziariști de la „Le Monde” scriau acum câțiva ani:

„Suntem în 1929. [...] Garda de Fier cea de tristă amintire: își strânge rândurile și-și înmulțește loviturile sângeroase”. În 1929, Garda de Fier nu exista; această denumire apare abia în luna iunie al lui 1930. Conform fostului mare rabin al României, Alexandru Safran, care a fost primit în 1985 de către papa Ioan Paul II, „ideologia” Gărzii de Fier „era alcătuită din elemente fasciste și naziste, dar cu urme de misticism creștin ortodox”.

De fapt, așa cum oricare cititor de bună credință se va putea repede convinge, „urmele” în chestiune sunt de-a dreptul centrale în doctrina Gărzii de Fier, ceea ce, evident, reduce în bună măsură ponderea elementelor considerate „fasciste și naziste”. Conform lui Jean Ancel, „Corneliu Codreanu, dușmanul declarat al evreilor, a fost împușcat din ordinul regelui”. De fapt, acești oameni nu au fost „împușcați” nici ca urmare a unui proces mai mult sau mai puțin legal, nici oricum altfel, ci au fost asasinați în circumstanțe mult mai degradante.

1936: Corneliu Codreanu împreună cu un grup de conducători legionari la sediul legionar din Str. Gutenberg Nr. 3, București

Conform unui anume Norman Manea, autor al unei cărți cuprinzând un capitol tradus în franceză, omonim cu studiul lui Claudio Mutti pe care am avut onoarea să-l public acum patru ani în buletinul „Les Deux Etendards”, Codreanu „a comis delictul înspăimântător”.

Care sunt acestea? Când istoria se scrie în manieră suprarealistă, acest gen de întrebări e interzis. În ce-l privește, Isac Chiva furnizează într-un fel o sumă concentrată de acuze anti-legionare, definind Garda de Fier - „mișcarea fascistă românească” - drept „una dintre cele mai retrograde, mai obscurantiste și mistice, una dintre cele mai criminale, în sensul fizic al termenului, pe care istoria le-a cunoscut, din această categorie de mișcări politice”. În Franța, ca de altfel pretutindeni, aceste acuze nu s-au limitat la Mișcarea legionară, și de câțiva ani, și-au mutat ținta în direcția unora dintre intelectualii care i-au fost membri săi simpatizanți. Eliade a fost acuzat că, în lucrările sale de istorie a religiilor, a luat apărarea unei „ontologii antisemite”. După autorul articolului la care ne referim, care nu explică nicăieri în ce fel o ontologie poate fi „antisemită” (sau eventual filosemită) și care trebuie să citeze opera lui Eliade cu niște ochelari puțin speciali, acesta din urmă ar „reduce absolutul la Natură” și nu ar rezerva „nici un rol important [...] credinței, mântuirii sufletului, purificării, răspunderii, milosteniei, păcatului și căinței, studiului și meditației, într-un cuvânt, vieții morale și spirituale”. Concepția eliadiană a Ființei sau a sacralului s-ar rezuma „la o exaltare brutală a Vieții, a fecundității și a forței”. Toate acestea nu ne aparțin și ne abținem deopotrivă de la comentarea lor; le cităm pur și simplu, pentru a da o idee despre enormitățile pe care le poate genera patima părtinitoare și resentimentară, chiar și atunci când aceasta se ascunde, ca în cazul autorului citat, îndărătul unei fațade „științifice”.

În mijlocul acestei avalanșe de sminteli, până și Edgar Reichmann ar putea părea un intelectual sobru și cumpătat Colaborator la „Le Monde” și „L'Arche”, mare admirator al lui Eliade ca romancier, Reichmann nu și-a revenit după tardiva descoperire a angajării legionare a autorului român și, implicit, a nesecatei posibilități de a o face cunoscută. Totuși, în mijlocul diverselor aserțiuni superficiale, orbești, și a gravelor acuze lansate ca adevăruri evidente, care nu necesită minima dovadă, se găsesc totuși în scrierile sale câteva aprecieri mai echilibrate, cum ar fi această observație privitoare la Nae Ionescu: „Nae Ionescu, filozof român și personalitate carismatică, ce i-a fascinat pe majoritatea tinerilor intelectuali români, discipoli ai săi - printre care și cel mai important romancier evreu al țării, Mihail Sebastian - și-a elaborat cursurile și scrierile în direcția gândirii lui Heidegger, Kierkegaard și Spengler, precum și a tradiției creștine ortodoxe”.

Perspectiva adoptată în această carte în judecarea Gărzii de Fier și a simpatiei pe care aceasta a trezit-o în patru figuri majore ale lumii intelectuale românești din secolul XX - Ionescu, Eliade, Noica și, în mai mică măsură, Cioran, „condeie” care au aderat la o mișcare așezată anume sub protecția Arhanghelului Mihail - e desigur foarte diferită. Această perspectivă a fost astfel schițată de către un istoric de profesie, marele medievist italian Franco Cardini, a cărei operă începe să fie cunoscută și în Franța: „Considerăm că Garda de Fier a fost mai mult o mișcare religios-militară decât una politică și, ca atare, trebuie studiată mai degrabă din punct de vedere sociologic și antropologico-etnologic decât din punct de vedere ideologico-politic. [...] Garda de Fier a fost atât de strâns legată de tradițiile românești, încât cercetarea sa istorică ar trebui să coincidă cu o cercetare folclorică, religioasă și așa mai departe”.

Dacă Garda de Fier are parte de o așa presă proastă, nu este atât pentru că istoricește aparține taberei învinșilor celui de-al doilea război mondial, cât pentru că ea cade sub acuza cea mai infamantă care poate fi astăzi formulată; cea de antisemitism. Antisemitismul său virulent, prezent încă de la origini, nu poate fi negat. Dar pentru a-l înțelege, trebuie să-l reaşezăm în propriul context.

Prof. dr. Philippe BAILLET
(Franța)

Corneliu Zelea Codreanu

Salut pe cei ce merg
pe marea biruștie
legionară. Corneliu Zelea Codreanu
1936

COLȚUL DOCTORULUI

Odă pentru vitamina C

Vitamina C nu se sintetizează în organismul uman. Ea este preluată din alimentație și este necesară pentru că:

- stimulează sistemul imunitar, producerea de anticorpi;
- are rol esențial în formarea colagenului - component al țesutului conjunctiv care ține "legate" între ele toate organele corpului și sporește rezistența oaselor, cartilajilor, ligamentelor, vaselor de

sânge, pielii;

- mărește rezistența organismului față de efectul toxic al unor medicamente (antibiotice, barbiturice, tuberculostatice, săruri de aur sau bismut);
- protejează de oxidare alte vitamine (A, E, B);
- previne acumularea de substanțe nocive (radicali liberi, peroxizi);
- facilitează absorbția fierului.

Nevoia de vitamina C crește în caz de efort muscular, frig, hipertiroidie, febră, fumat, anticoncepționale orale; de asemenea, sporește iarna și primăvara, când nu mulți își pot permite legume și fructe proaspete: ardei, pătrunjel (!), spanac, pepene galben. Vitamina C nu rezistă la temperaturi mari, lumină, aer, medii alcaline. Pentru a profita din plin de legume și fructe, e bine să respectați câteva reguli:

- consumați-le netocată - prin mărunțire se mărește suprafața de contact cu aerul și vitamina C se oxidează (faceți salată de fructe cu bucăți mari și proaspete) - sau preparate "au bain-Marie".

- conservați-le la 4° C;

- beți imediat suc de fructe obținut la storcător;
- evitați fierberea îndelungată.

Datorită faptului că este solubilă în apă, vitamina C se elimină ușor prin rinichi și riscul de intoxicație este foarte scăzut. Cura de vitamina C nu este indicată ulcerosilor și celor care fac pietre de natură oxalică la rinichi.

Dr. Carmen POPESCU

SPORT

MÂNDRIA DE ÎNVINGĂTOR

În preajma Campionatului mondial din Mexic, Vitlacyl, antrenorul Cehoslovaciei, văzând „la joc” echipa României a spus: „Angelo (nn Niculescu), ai o garnitură frumoasă, cu băieți talentați. Dacă echipa asta ar avea forța de joc a naționalei cehoslovace, s-ar decide în fotbalul European.”

Porumbeii din Piața Operei, comentează: „Dușan, ai o echipă frumoasă, căreia i-ai dat forță. Asta, cu toate că patronii ți-au dat o barcă, în voia valurilor, cu o singură vâslă. Sperăm să nu ți se reproșeze, mai târziu, că nu tragi destul. Ei, porumbeii, știu că Poli are un lot incomplet, și asta se vede și se simte. Cel mai tare la mijlocul terenului, unde CTC-istul Dan Alexa e nevoit să controleze elasticitatea tricourilor adversarilor, fiindcă rămâne mereu singur și... îngălbenit.

Datoria unui antrenor este să fie în primul rând lucid. Dusan, așa este!

Cu materialul pus la dispoziție, sărăcit și subțiat, e pe cale să construiască o legendă.

Dacă și continuarea va fi la fel, vom putea spune odată nepoților: „A fost odată ca niciodată... Am făcut zile fripte UT-ei, lui Dinamo, Stelei și Rapidului...” Iar porumbeii vor gănguri mulțumiți: „Ca pe vremea Chinezelui și Ripensiei!”

După multă vreme rezultatele ne dau această speranță: 14 meciuri, 8 victorii, 2 înfrângeri.

Publicul nu-i uită pe cei care i-au transmis ceva din mândria de învingător. Porumbeii, logodiți, pe vecie, cu

Piața Operei și cu fotbalul, nu-l uită pe cel, pe care, cu dragoste, îl aseamnă cu Lolek.

Victor ENACHE

Ipoteze inedite

Împăratul trac

Se miră lumea, de ce limba italiană e așa de apropiată de limba română și-și explică simplu: ne-au ocupat romanii și ne-au impus limba lor. Nimic mai fals. În anul 753 î.e.n. tracii (6 triburi) ce stăpâneau o parte din Peninsula Italică, din jurul orașului Alba Longa s-au unit și au format Roma împreună cu un trib din nord pe nume Casapii. Normal că, fiind traci, au vorbit traca veche, care a devenit mai târziu (și cu ajutorul altor contribuții) latina vulgara. De asemenea, că au folosit, probabil codul de legi al lui Zalmoxe, care a stat mai târziu la baza codului roman (alături de alte influențe) și au folosit ca religie credința popoarelor din jur, inclusive traci (feții divini Apollo și Artemis care s-au născut în anul 713 î.e.n. și au fost preluați mai târziu sub denumirea de Romulus și Remus, după o regretabilă confuzie de sex și care au fost alăptați de divina lupoaică - Capitolina Lagis - soția pastorului Aisepos - în traducere Iosif). Nu trebuie omis faptul că steagul geto-dac avea un cap de lup și trup de pește (dată fiind înființarea Romei de către tracii conduși de Aeneas și situarea Traco-Geto-Daciei pe Dunărea plină de pești).

Bineînțeles că, ulterior, romanii au luat sau împrumutat și alți zei din teritoriile cucerite. Totuși, datorită numărului mare de traci din armata romană și-n imperiul de mai târziu au rămas predominante limba tracă veche (latina vulgară), religia și filozofia tracă însușită fără rușine de greci alături de textele traci, monumentele traci, până și pe tracul Alexandru Macedon, care nu fusese admis la olimpiada sub pretext ca era trac (drept care s-a răzbunat și pe timpul împărăției sale a interzis olimpiadele).

De fapt și azi susțin fără nicio probă că Macedonia e greacă, ca aromânii din Pind sunt niște greci care și-au uitat limba, ba mai mult, susțin că până și Cartagina ar fi plină de monumente grecești, deși, pe atunci, neamurile grecești erau în jurul lacului Baikal (2.500 km).

Totodată, au contribuit în mod decisiv la ștergerea din istorie a dovezilor despre traco-daco-geți, preluându-le fără rezerve meritele susținând că strămoșii noștri nu știau să scrie (deși scriau pe tăblițe de aur, având printre cele mai vechi scrieri din lume), că erau barbari, deși practicau o religie monoteistă, din care s-au inspirat multe popoare din jur. Dacă mai socotim aurul pe care îl dețineau tracii (cele mai mari zăcăminte din Europa), cu care s-au finanțat și campaniile militare ale lui Alexandru Macedon, iar după ce romanii au cucerit Dacia, și-au permis să serbeze sute de zile.

Dacă Cezar n-ar fi aprins în două rânduri biblioteca din Alexandria și alți năvălitori n-ar fi distrus bibliotecile din Pergam, Milet și Gordia, s-ar vedea de-adevăratelea ce știau tracii și cât erau de barbari.

Ștefan APENESCU

Nu știi cine ești...

Motto:

Și tu îmi placi, deși e împotriva firii,
Și toată ești altfel decât visam,
Că încă nu te așteptam,
Când m-ai vrăjit cu acele privirii...

Nu știi cine ești,
Și nu știi cum te cheamă,
Mi-ajunge că zâmbești,
Și nu mă iei în seamă.

Te văd trecând agale,
Dar nu mă-ngrijorez.
Când n-ai să-mi ieși în cale,
Tu am să te visez...

Și-n versul meu rămâne scris,
Că viața-i trecătoare, nu?
Fantasmă, fără nume-n vis,
Mereu fermecătoare, tu!

Victor ENACHE

CARTE FRUMOASĂ, CINSTE CUI TE-A SCRIS!

În această toamnă pătrunsă de jilăveală ca o chivuță de pecinginea iubirea dintâi, istoricul Nicolae Cușa, îmi trimite la redacție, noul său roman « AMARRADERO ».

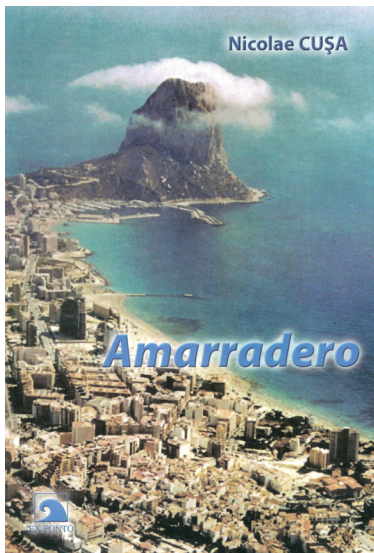
O narațiune, care urmărește viața unei tinere familii de români, la începutul noului mileniu, în orașul întemeiat de grecii ionieni din Asia Mică, oraș atât de drag autorului - Constanța. Tristețea cotidiană a românului de rând, își face simțită prezența, din cea dintâi filă scrisă sub semnul unei conștiințe de excepție.

O carte sinteză, construită pas cu pas, odată cu evoluția perioadei istorice pe care romancierul și-a asumat-o fără menajamente. O carte frumoasă ca un organism uman ce nu

îngăduie nici un fel de amputări. Un roman dominat de dorința plecării din țară a celor doi eroi tineri, Toni și Magda. O carte protest. O carte tristă și pentru că din adevărul ei nu se poate evada. Din păcate, spațiul rezervat prezentării nu-mi îngăduie să scriu mai mult despre acest roman pe care Alejo Carpentier n-ar fi ezitat să-l numească picaresc, atâta vreme cât el este un roman realist, în care autorul zugrăvește o dramă adânc înrădăcinată în realitatea românească.

Un adevărat tablou de stări, într-o epocă chinuită, în care eroii -prin felul în care caută modalitatea de a-și câștiga o pâine mai bună - ne amintesc de Pablos el Buscón.

Vasile TODI

„Logodna Fecioarei...”

Logodnica este Maria
- Fecioară, între sfinți Mireasă -
Un înger blând i-a fost solia
Ca Ea să fie cea aleasă.

Logodnic - Iosif pe pământ -
Fecior ales între bărbați,
Ca să trăiești cu Duhul Sfânt
Și cu familia să răzbați...

Când Rafael i-a zugrăvit
Cu prețul harului divin,
În veci să fie pomenit
În slava cerului senin!

Logodna-i vie mărturie
Ca un izvor de bucurie!

Aurel Jicman
1 noiembrie 2007

Închin aceste versuri soției Maria,
cumnatei Maria, nepoatei Maria și
tuturor Mariilor...

“Rafael a înfăptuit întotdeauna ceea
ce alții ar fi dorit să facă” (Goethe)
Logodna Fecioarei - Rafael Sanzio
Pinacoteca di Brera, Milano, 1504

ALO, ALO, AICI RADIO STROE ȘI VASILACHE

Stroe și Vasilache? Un cuplu de comici cum rar a avut pământul românesc. Cupletele lor erau ca vinul tonic. Îți dispărea încruntarea, izbucneai într-un râs sănătos și benefic, necazurile se topeau ca zăpada sub soarele de primăvară. Totul o fost până la bombardamentul din 4 aprilie 1944. Moartea năpraznică avea să-l răpească pe Vasilache. O pierdere grea, care n-a mai fost refăcută niciodată. Stroe avea să-și continue drumul și cariera de data aceasta singur. Puțini știu însă că celebrul Stroe se născuse nu departe de Bacău, la Răcăciuni în anul 1906. Numele său adevărat era Strul Nacht. Se născuse pentru a fi actor. Foștii colegi de clasă și-l amintesc ca pus întotdeauna pe șotii, neastâmpărat, imitându-și la perfecție colegii, dar și profesorii. În schimb, fratele său, viitorul scriitor Isaiia Răcăciuni, era liniștit și ascultător.

Trec anii, și iată-l pe Stroe la București. Intră fără probleme „la teatru”, (cum altfel!), la clasa marelui Nicolae Sorescu, pe care o absolvă cu brio. Îi atrăgea la nebunie, comedia. Joacă pe scena teatrului Maria Ventura, „Cum vă place”, apoi în „Avarul”. Dar adevărata carieră avea s-o desfășoare la „Cărăbușul” lui Constantin Tănase. Scrie, compune, dansează, cântă. Are colegi, ce Colegi!, Elena Zamora, George Groner, Florica Derian, Joujou Pavelescu, Colea Răutu, Zizi Șerban, Geo Barton, etc., iar dintre compozitori pe Dendrino, Ion Vasilescu, Elly Roman, Ionel Fernic, H. Mălineanu, dar și un alt mare băcăuan, Nicolae Patrichi.

Se formează cuplul Stroe-Vasilache, prezent la nenumărate spectacole, dar și emisiuni radiofonice. Când se auzea la radio, „Alo, alo, aici e Radio, Stroe și Vasilache”, ascultătorii își părăseau pur și simplu îndeletnicirile ascultând extazia nemuritoarelor lor cuplete. Din nefericire au venit ani negri, când teroarea fascistă s-a abătut și asupra României. Stroe era și el vizat. Marele Tănase, în ciuda prigoanei, a continuat să-i dea leafa lui Stroe „clandestin” și să pună în scena alte reviste» chiar dacă numele său nu apărea pe afiș. Alecu Popovici povestește: „Evreii trebuiau să poarte stea galbenă în piept și să iasă la muncă. Era iarna și zăpadă mare. A ieșit și Stroe. Sectorul lui era în Calea Victoriei. Organele de ordine l-au găsit în zori cu o lopată în mână dar... în frac și cu joben pe cap. În câteva ore Bucureștiul era acolo. Sosește poliția.

- De ce ești așa?

- Sunt evreu sărac, domnule comisar. N-am palton!

Comisarul turbează, dar iată că sosește... Vasilache, cu o lopată în mână și tot în frac!

- De ce vă mirați? Și la zăpadă suntem tot Stroe și Vasilache! Un mare succes, și cât curaj (era anul 1939) l-a avut Tănase în turneul din Tel-Aviv. Stroe îl interpreta pe Hitler, iar Vasilache pe Chamberlain. Au trecut anii...

Stroe locuia în „Bălcescu 24” la etajul XI. Soția sa, actrița Rolanda Canin, era din Păcurarii Iașilor, și i-a dăruit doi copii; o fată, Dana licențiată în limbi străine, și un băiat, Eugen, absolvent I.A.T.C. La ficcare pas, Stroe striga de jos către Rolanda de la 11:

- Dă-mi papucii!

Și i-a aruncat în cap!

De câteva luni nu mergea liftul, Stroe pleca la spectacol cu o geantă elegantă în care se aflau o pereche de papuci și o perniță. La întoarcere, la ora târzie, își punea papucii cu care urca două etaje, se așeza pe perniță, mai urcă două și tot așa...

În 1977, părăsește țara, stabilindu-se în Israel. A mai apărut în câteva spectacole de revistă și a scris două cărți. Cu câțiva ani în urmă, însă, Stroe care râdea de moarte, n-a mai făcut-o. A urcat sus „fără perniță și papuci”.

Această pagină a fost realizată de scriitorul Eugen Șendrea, cu sprijinul editurii Vicovia din Bacău, condusă de domnul Viorel Cucu.

Incredibil, dar adevărat:

Servicii secrete străine contra Eminescu

Dimineața zilei de 28 iunie 1885. Soarele se ridicase deasupra bătrânilor tei încărcăți cu flori. Cu fereastra larg deschisă, la o măsură, Catinca Slavici, soția lui Ioan Slavici, termina de scris un bilet. Îl reciti:

„Către domnul Titu Maiorescu,

D-I Eminescu a înnebunit. Vă rog faceți ceva să mă scap de el, căci este foarte rău”. Îl împături, apoi strigă la servitoare:

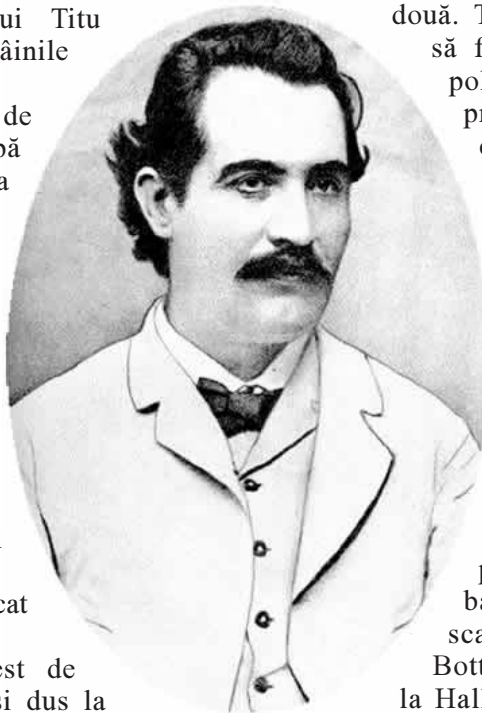
- Măria, du imediat biletul acesta domnului Titu Maiorescu. Vezi, ai grijă să-l predai doar în mâinile dumnealui!

Cu ce o incomoda Eminescu pe doamna Slavici de voia cu orice preț să scape de el? La puțin timp după plecarea servitoarei cu biletul, Eminescu, care se afla în gazdă la Slavici, părăsi clădirea. Își scutură un pic pletele, băgă mâna dreaptă în jiletcă și cu pas măsurat se îndreptă spre „Societatea Carpați” unde avea întâlnire cu un prieten, Simțion. Din „întâmplare”, în față îi apare ziaristul Grigore Ventura. Acesta, fără multă vorbă îl invită pe Eminescu la o baie bună la Mitrasewski, de pe strada Poliției. Plătea el totul. La asaltul lui Ventura cedează. Fără a bănuși nimic, Eminescu se dezbracă și se bagă în apa caldă. Nu observă lipsa lui Ventura. După un timp, acesta reveni la baie cu doi polițiști. Strigă, arătând cu mâna spre Eminescu.

- Prindeți-l. E complet nebun. Nu vedeți că s-a aruncat în apa fierbinte ?

Eminescu n-avu timp să schițeze nici un gest de protest. Este pus în cămașă de forță, luat pe sus și dus la sanatoriu.

O coincidență între biletul doamnei Slavici și incidentul de la baie? Aparent nu. Și totuși, noile documente descoperite arată că în jurul poetului Mihai Eminescu, o agentură străină își întinsese plasa. Atât doamna Catinca Slavici, născută Szoke, cât și Grigore Ventura se aflau în slujba serviciilor secrete ale Austro-Ungariei. Cu ce încurca Eminescu socotelile bătrânului imperiu? Eminescu întemeiasă „Societatea Carpați”. Scopul ei: „Lupta pentru unirea politică și culturală a tuturor românilor din Ardeal, Bucovina și Basarabia”, Avea peste 20.000 de membri, gata oricând chiar și de luptă armată. Așadar, Eminescu era un real pericol pentru Imperiul Austro-Ungar. Ce era de făcut? Trebuia eliminat cu orice

preț. De la Viena, P. P. Carp» aflat la negocieri pentru un tratat secret cu Austro-Ungaria, îi scrie lui Titu Maiorescu ultimativ: „Și mai potoliți-l pe Eminescu”. Imediat intră în acțiune serviciul secret al Austro-Ungariei, care-și reactivă agenții, printre care doamna Slavici-Szoke și Grigore Ventura. Eminescu însă nu putea fi înlăturat cu una-cu două. Trebuia scos din scena politică definitiv. Singura soluție: să fie declarat nebun, fapt care-l scoate automat din viața politică. Bine regizată, povestea nebuniei lui Eminescu, prinse. Este atacat de mulți printre care și Al. Macedonski, care scrie: „Un X.. pretins poet-acum S-a dus pe cel mai jalnic drum... L-aș plînge dacă-n balamuc Destinul său n-ar fi mai bun, Căci până ieri a fost năuc și nu-i azi decât nebun”.

Cum a primit vestea Veronica? Aflată la brațul unui ofițer, auzi de boala lui „cu nepăsare și ironii”. La 2 noiembrie 1883 Eminescu este trimis la sanatoriul Ober-Dobling, unde stă până în februarie 1884. Zvonul despre nebunia poetului este menținut și amplificat. Dar, în iulie 1884, Alexandru Vlahuță îl găsește „cu mintea întregă”, iar Ioan Slavici ca pe un „om cu mintea limpede și cu deosebire de chibzuit”. Intră, însă pe mâna medicului Francis Sezac care-i pune un diagnostic greșit și un tratament incorect pe bază de... mercur. Doza de 7 gr. de mercur îi scandalizează pe toți. La 14 iulie 1887 medicii Otremba, Bottez, Filipescu, Negel, Riegler îi recomandă un tratament la Halle. Se pune, totuși, pe picioare și în primăvara lui 1888 se întoarce la București. Ultimul său articol datează din 13 ianuarie 1889. Starea sănătății lui, însă, se înrăutățește pe zi ce trece. Miercuri 14 iunie, Eminescu se plînge de mari dureri în trup. Se întinde pe pat. Avea să fie ultima lui mișcare. În zorii zilei de joi 15 iunie, viața părăsi trupul poetului. A murit de sincopă cardiacă și nu de lovituri la cap. Avea să fie dus la „Spitalul Brâncovenesc” pentru autopsie. Creierul lui avea greutatea de 1400 grame, „cam tot atât cât a lui Schiller”.

La orele 6, în 17 iunie, coșciugul lui avea să fie coborât în groapa de la cimitirul Bellu „între un tei și un brad”.

Serviciile secrete habsburgice își făcuseră datoria.

Alu că Voronin a declarat recent că cel dintâi comunist din istorie a fost Iisus Cristos. Dacă chiar a spus așa ceva, atunci ăsta e un prost, cu vocație de idiot. Să nu știe el că numai în perioada 1917-1922

comuniștii lui Lenin au ucis peste 80 de mii de preoți? Ce legătură poate fi, de pildă, între comunistul Troțki și Mântuitor? Nici măcar a originii, Lev, fiind jumătate evreu, jumătate țigan. Să fi uitat Voronin că șefii lui au creat un "Tribunal al poporului" sub conducerea lui Troțki, care l-a judecat pe Dumnezeu și după lungi deliberări, cu judecători, procurori, avocați și martori, l-au condamnat pe Dumnezeu la

moarte "în contumacie"? Rusia, marea Rusie, după cum spunea disidentul rus Alexandr Ogorodnikov, la Vatican în cadrul unui simpozion internațional, a dat timp de 30 de ani atâția mucenici, câți a oferit întreaga istorie a omenirii în cei 2000 de ani de creștinism.

toamnă frumoasă, frumoasă ca o sătrăriță ivită din paginile lui Gorki.

Mă îndrept alături de soție și fecior către Țara Hațegului cu dorința de înopă la Mănăstirea Prislop, acolo unde odihnește în armonia veșniciei, patriarhul neîntronizat al ortodoxismului românesc, Arsenie Boca. O doină, ne însoțește o parte din drum, cântată de o fată pe care am întâlnit-o în 1977. Atunci am prins-o pentru întâia oară de mână și nu i-am mai dat drumul toată viața... Trecem de Sarmizegetusa spre Hațeg și îmi amintesc instantaneu o întâmplare nostimă al cărei erou a fost savantul Daicoviciu. Am aflat odată, că după venirea comuniștilor, atunci când i s-a pus o întrebare cu privire la trecutul său politic, academicianul a recurs la o povestire cu tâlc, spunând că la mijlocul anilor '30, când a avut loc inaugurarea unor lucrări arheologice la Sarmizegetusa, a participat și primul-ministru de atunci, Guță Tătărescu. A urmat o masă oferită de primarul orașului Hațeg. În fruntea mesei, Tătărescu, în dreapta sa Daicoviciu și, în stânga, primarul Hațegului. La un moment dat, Tătărescu l-a întrebat pe primar cum de a rezistat atâta vreme, deoarece între timp la conducerea țării au trecut averescanii, liberalii, național-țărăniștii, iar acum sunt din nou liberalii. "Domnule prim-ministru - îi răspunde candid, primarul - eu mă port ca tot românul, cui face dragoste cu mama îi spun tată.

Întrăm în Hațeg noaptea. Stelele par ostenite în cer când luminile Sfintei Mănăstiri ne înseninează oboseala. Nu știu de ce, iubesc pusta mai mult decât marea, pusta în care nu există potecă, și muntele mai mult decât pusta, cu toată împărăția impunătoare a verdelui ei. Am plecat din Canaanul numit Banat în zori și am ajuns în ținutul momârlanilor spre decuseară. Am mers încet, pentru a ne putea umple

Hațeg

sufletul de verde, de galben crud, de roșu târziu, de ruginiu, de toamnă... Le citesc celor doi oameni nespuse dragi mie, în chilia curată ca o lacrimă, o descriere, de puțini știută azi, a Banatului Timișoarei aflată în volumul "A Cigany Baro".

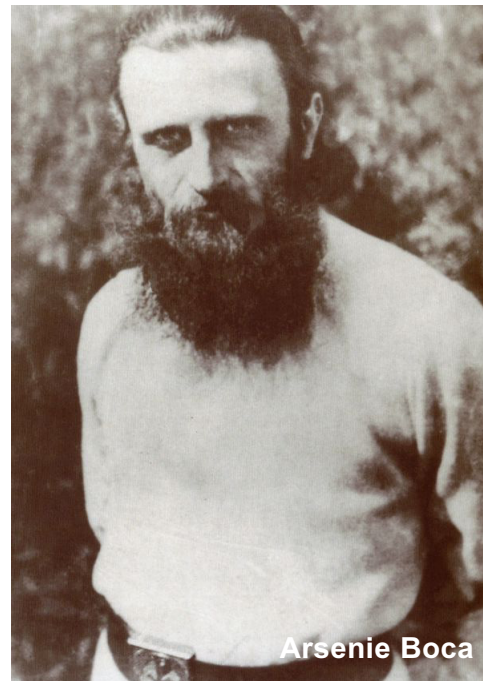
Spune Mór: "Această împărăție a mlaștinilor, pustie și fără drumuri, țară a lupilor, a broaștelor și a festoaselor era acoperită de o ceață otrăvitoare atât pentru om cât și pentru animale; felurite molime îi pândeau pe trecători și decimau garnizoanele pușinelor cetăți întărite; săptămâni de-a rândul nu se arăta aici soarele și cerul senin; când

se ridicau roiurile de țânțari părea că ard satele scoțând un fum gros, iar când năvăleau tăunii, în stare să ucidă și bivolul, oamenii și animalele își căutau scăparea în fugă. Armatele de șerpi și alte târătoare se înmulțiseră peste măsură, încât noaptea fojgăiau pe sub paturi, se băgau în străchinele de pe vatră, iar afară, în câmp, capetele lor se ridicau din iarbă asemeni unor nemaivăzute plante. Ogoare nu existau pe aici și chiar dacă ar fi existat, om care să-și bage plugul în acest pământ, multă încredere ar fi trebuit să aibă să-și semene grâul, când nu putea ști dacă el va culege

sau popândăii, sau lăcustele, sau turcul. Iar în alte locuri, unde pădurile fuseră distruse, vântul care alerga liber săpase și crăpase șirul dealurilor prefăcând ținutul într-un pustiu, unde nu creștea altceva decât niște bălării firave. Bălți, mlaștini, pustiu, loc de refugiu pentru vânători, pescari, nomazi și lotri era acest ținut pe toată întinderea lui."

Atunci ne-a trimis drăguțul de împărat - Dumnezeu să-l odihnească în loc cu verdeață că mult bine ne-a făcut - un guvernator neamț. "Om bun și cinstit. Avea un nume franțuzesc, vorbea limba germană și era papistaș, dar era un om cumsecade. Datorită lui, Banatul a început să devină din nou un ținut bogat. Astfel că, pe drept cuvânt, întreg Banatul îi spunea: Merci (ăsta era numele lui)".

Ce parte din rai este pământul acestei așezări monahale românești, binecuvântată și prin rugăciunile "puiului de moț", Boca Zian, oțelit de

Arsenie Boca

copil în țăncurile de piatră ale Zărandului și devenit ieromonahul Arsenie la propunerea Mitropolitului Nicolaie Bălan. Boca Arsenie, despre care Părintele Dumitru Stăniloae avea să spună că "a fost un fenomen unic în istoria monahismului românesc". Părintele cu un singur canon. Era odată cineva la spovedit și a întrebat: "Părinte, nu îmi dați canon?". "Ba îți dau, să nu mai faci ce ai făcut!".

Întorși de la vecernie, întârzii în noapte prin parcul mănăstirii cu gândul la convingerea fermă a Părintelui Arsenie, că "pedeapsa părinților vine în copii până la al treilea și al patrulea neam pentru cei ce mă urăsc... și mă milostivesc până la al miilea neam către cei ce mă iubesc și păzesc poruncile mele".

Omul, eruditul, absolventul de trei facultăți, Arsenie Boca, trăia misterul liturgic și mistica liturgică cu un simțământ greu de descifrat, după cum mărturisesc contemporanii săi. Descori, părintele se amuza să constate că "situația stă așa: oamenii se roagă lui Dumnezeu să-i scape de necazuri; iar Dumnezeu se roagă de oameni să părăsească păcatul. Acum, care de care să asculte mai întâi? Dumnezeu de oameni sau oamenii de Dumnezeu?!"

Umbrele nopții de toamnă curg pe trupurile împădurite ale munților, la ceasul când: "Și cel din urmă creștet de munte se scufundă... / spre care țârm, stăpâne, spre care Ararat / din bruma depărtării, mă poartă adâncă undă? / s-a coborât pe ape lințoliu întunecat".

Muntele Ararat

Problema Rusiei

Într-o anumită măsură ceea ce s-a întâmplat în Rusia este o economie de război prelungită timp de 70 de ani. Am văzut economii de război prelungite timp de patru ani, de exemplu economia germană, dar asta nu durează la nesfârșit, este ca și cum ai pune cămașă de fier în jurul economiei. Ceea ce au făcut rușii a fost să pună economia în această cămașă de fier și rezultatele sînt detestabile. De altfel au mințit asupra rezultatelor pe care le-au obținut și mulți i-au crezut. Ceea ce Rusia a putut să dezvolte era industria grea și mai ales industria militară. Or, indiferent cine ar pune toate investițiile unui stat bogat în direcția aceasta, ar reuși să facă o armată foarte puternică, dar o economie mizerabilă. O lecție importantă, nu?

Dacă privim problema într-un context mai larg observăm că tot ceea ce se întâmplă în economia sovietică are o relevanță maximă pentru problema economică-cheie a secolului trecut și a secolului nostru; problema dezvoltării economice, a strategiei dezvoltării. Experimentul comunist este foarte relevant pentru orice țară înapoiată și nu are nimic de-a face cu marxismul. Într-o țară înapoiată, vine cineva la putere și se întrebă ce trebuie să facă pentru a ajunge la nivelul Occidentului - încurajează agricultura sau încurajează industria? încurajează industria grea sau industria ușoară? Încearcă să vîndă străinilor sau încearcă să devină autonomi? Toate aceste probleme se pun oricărei țări care vrea să se dezvolte fără nici o legătură cu marxismul sau cu socialismul.

Sovieticii și-au pus toate aceste probleme dar era o mare diferență între sovietici și, să spunem, Nigeria sau Grecia. Diferența era ca ei aveau toată economia în mîna lor. Problemele nu se puneau numai la nivel teoretic, ci la nivel practic - este o mare diferență. Ceea ce ei au făcut a fost nu numai să discute dar și să ia decizii asupra acelor probleme care există peste tot. Ei au creat o strategie a dezvoltării. Toate problemele ridicate în Rusia între 1920 și 1928 sînt probleme universale, sînt problemele oricărei țări subdezvoltate. În cartea care tratează tranzițiile Rusiei arăt că problema centrală a tranzițiilor rusești este chestiunea dezvoltării. Profesorul Ransell a citit cartea și mi-a spus că discuția despre populații, marxisti sau slavofili este inutilă deoarece aceștia nu au avut nici o influență. Atunci am văzut cheia problemei: toate acestea sînt probleme ale dezvoltării. Ceea ce au spus slavofili, populații sau marxisti este foarte interesant deoarece fiecare dintre aceștia a propus niște soluții pentru problema dezvoltării și probleme pe care ei le-au atacat sînt cele ale fiecărei țări în curs de dezvoltare. Aceleași probleme i se pun astăzi oricărei țări subdezvoltate.

Nicolas SPULBER

Profesor emerit la Indiana University-Bloomington

Vaticanul, între diplome false și liturghie

Ca în orice birou care se respectă, și în ministerele vaticane există niveluri la care nu se poate ajunge dacă nu te afli în posesia unei diplome specifice de studii. Orice protector o știe și n-ar trebui să-și propună propriul favorit pentru un grad superior dacă acesta nu are titlul universitar necesar. Adesea însă, prefăcându-se distrat, superiorul își propune candidatul într-un post pentru care este necesară o diplomă pe care protejatul nu o are. Dacă trece neobservat, cu atât mai bine; sunt trași pe sfoară bieții funcționari fără apărare care nu au nici o vină. Dacă însă promovarea este respinsă „de sus”, există însă și indivizi care reușesc să depășească obstacolul prin diverse subterfugii.

În țările civilizate, delictul diplomelor truate și obținute în dar e condamnat într-un proces în toată regula, a cărui sentință declară titlul universitar nul și neavenit, condamnând în chip sever pe toți cei care au fost implicați în deliciul de corupție și destituind responsabilii corpului universitar acuzat de fals în acle publice.

Capitolul tunarilor de diplome truate în universitățile vaticane, adesea confecționate pe măsura promovării țintite, merită o considerație particulară.

În sus și-n jos, în Vatican toți cunosc acest admirabil comerț, această piață, și cu toate astea nimeni nu are curajul să le reclame Papei sau Corpului docenților. Nici o comisie de anchetă n-ar fi în stare să pornească o inspecție severă care să dezvăluie corupția și pe cei corupți. E mai bine să nu se iște scandalul, decât să se împlante bisturiul în plaga purulentă pentru a se obține vindecarea.

În Vatican, aceste activități murdare și ilicite de corupție extinsă repezintă harul superiorului binevoitor și nerușinat.

În loc să-și tocească coatele pe băncile școlii și în biblioteci, făcând bătătură pe creier așa cum fac atîția tineri studiosi, protejatul este gratificat cu diploma. Apoi, celui cu diploma în buzunar, îi va fi imediat înmănată numirea la nivelul preconizat.

Leon al XII-lea, vrînd să purceadă la o serioasă reformă academică a universităților pontificale, imitîndu-l pe Sixtus al V-lea (1585-90), spunea: „Orașele și regatele sunt administrate de minune atunci când cei înțelepți și inteligenți se află în guvern”.

Prof. dr. Giuliano BROZZI

Statul cu rol minor

În politica de după 1989, politicienii s-au dat de-a berbeleacul, pentru ca statul să-și iasă din ROL. Să nu mai conducă procesele economice, să se debaraseze de răspundere, să lase lucrurile și concurența să se manifeste, mai ales sub stîndardul liberalismului... Și uite așa biata țară a încăput pe mîna străinilor, fie că erau particulari sau de stat. Alte state mai liberale ca noi se preocupă de firmele lor, fie de stat sau nu. Așa procedează: grecii, italienii, francezii, rușii, germanii, cehii, polonezii... numai noi nu. Noi nu avem ramuri strategice cum ar fi: politica energetică, politica oțelului, politica agricolă sau cercetarea științifică.

Noi cedăm fără chibzuință sectorul petrolier deși suntem cei mai buni în sector, nu ne-am aliat cu rușii la „gaze” și nu avem nici o strategie energetică sau agricolă. Deși țara are posibilități enorme în ambele sectoare, noi am concesionat până și zăcămintele pe zece ani, ca și cum nu ne-ar privi deloc.

În agricultură nu ne preocupă ce se întâmplă cu solurile, cu proprietatea pămîntului, cu soiurile noastre, cu cercetarea din domeniu.

De fapt am lăsat totul la voia întâmplării... și irigațiile și politicile de media, și tăierea pădurilor și... am ajuns să ne deșertificăm.

N-avem o politică de protejare a resurselor solului și subsolului, iar legislația în domeniu e aproape inexistentă, iar unde este, e depășită și neadecvată.

Politicienii sunt corupți sau ignoranți, ocupați sau incapabili, lipsiți de preocupare sau prea preocupați în sens distructiv. Români treziți-vă! În curînd nu vom mai avea nimic sau vom avea deșert în Câmpia Română...

Dr. ec. Ștefan TARJOC

Despre Mareșal, numai... adevărul

Pentru a afla cât a fost de antisemit Ion Antonescu, îl convocăm ca martor pe unul dintre cei mai cunoscuți publiciști evrei din acea vreme - Marius Mircu. La o jumătate de secol după consumarea holocaustului din România, în cadrul unei dezbateri publice desfășurate în Israel, Marius Mircu consemnează, pentru știința tuturor evreilor deci, că prin legile antisemite ale guvernării antonesciene și mai ales prin legea Centralei Evreilor din România, „a fost creat în România un stat (evreiesc) în stat, spre a-i menține evrei, pe evrei”. În felul acesta au fost posibile unele realizări cu totul extraordinare în contextul european de atunci și nu numai de atunci. Și anume, în perioada 1940-1944:

Nicicînd, ca pe vremea lui Ion Antonescu, Teatrul Bareșeum n-a avut și nu va avea asemenea săli arhipline, deși funcționau două săli;

Nicicînd n-au făcut asemenea dever cafelele, ceainăriile, restaurantele evreiești, magazinele alimentare evreiești, tot atâtea prilejuri de adunări evreiești;

Urmăriți colecția „Gazeta evreiască” din acei ani: pentru fiecare zi e anunțată cel puțin o manifestare evreiască, spectacol de teatru/revistă, concert, conferință.

La 28 noiembrie 1940 (deci pe vremea guvernării legionare! n.n.) evreii au obținut de la Ministerul Educației Naționale aprobarea pentru înființarea „Colegiului pentru Studenții Evrei”, denumire sub care se ascundea caracterul universitar al cursurilor) Toate aceste cursuri universitare au fost frecventate în total de 2000 de studenți, (...) Un sprijin important l-a acordat Crucea Roșie din România (președintele - savantul medic Ioan Cantacuzino) care, cu acordul Ministerului Sănătății a ajutat facultatea evreiască de medicină să deschidă o policlinică pentru practica studenților. Această policlinică a servit și populația săracă din cartier, în marea majoritate evrei (...)

Important a fost și sprijinul acordat de unele cadre didactice români din învățămîntul superior de stat care au ajutat la întocmirea programelor de învățămînt și punerea la punct a cursurilor, pentru a fi cât mai corespunzător celor de stat, ceea ce a fost esențial pentru viitorul studenților.”

Marius Mircu ne oferă și mărturia altui evreu, la fel de bine informat, dr. Theodor Lowenstein: „Aceste școli evreiești din România au fost unice printre țările bătute de fascism, au fost o componentă a rezistenței poporului evreu.” Și concluzia aceluiași onest martor Marius Mircu:

„Dar dacă aceste școli n-ar fi fost susținute de oficialitățile românești, dacă nu ar fi fost tolerate de mareșalul Ion Antonescu, ar fi putut exista acest „mic Israel” din București, anticipație a Statului Israel?”

Așadar, așa arată holocaustul, genocidul anti-evreiesc pe care Ion Antonescu și poporul român l-au rezervat populației evreiești din România! Tabloul vieții evreilor din România anilor 1940-1944, descris mai sus de Marius Mircu, pentru care avem confirmări nenumărate din partea altor martori evrei, face de rușine toată liota de evrei detractori nerușinați ai românilor, în fruntea cărora, din păcate, se află Mihail Sebastian, cu al său Jurnal. (Ceea ce face plauzibilă ipoteza că jurnalul respectiv a fost prelucrat, pe ici-pe colo, în punctele esențiale, mult după moartea autorului...).

În cartea sa, Teșu Solomonovici, autor evreu care se străduiește să nu facă parte din gașca amintită, încearcă să înțeleagă și să explice „de ce nimeni în Israel n-a încercat să demonteze mecanismele «Centralei Evreilor»”, adică, în fapt, să priceapă, să găsească explicația „supraviețuirii generale a evreimii române”.

Așadar, se poate vorbi despre supraviețuirea generală a evreimii române. Supraviețuirea evreilor din România, inclusiv a celor strămutați temporar în Transnistria nu poate avea o singură explicație, ci mai multe. Printre aceste explicații nu avem voie s-o eludăm pe cea mai importantă: în România genocidul, exterminarea evreilor, holocaustul nu a funcționat nici măcar ca idee, pusă pe hîrtie de vreun politician exaltat sau rostită la o adunare publică.

Ion COJA

